

červen 2008

Infoservis – Zákon o předcházení ekologické újmy a o její nápravě

Dne 17. srpna 2008 nabude účinnosti nový zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě (dále jen „**zákon o ekologické újmě**“), který zapracovává příslušnou směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a náhradou škod na životním prostředí.

CÍLE A HLAVNÍ ZÁSADY

Hlavním cílem zákona o ekologické újmě je dosažení takového stavu, ve kterém ekonomické subjekty, jejichž činnost může výrazně negativně ovlivnit životní prostředí, přijímají odpovědnost za eventuální nepříznivé dopady již před jejich výskytem. Tento zákon je tak vybudován na třech základních zásadách:

1. **Zásada prevence**, dle níž má provozovatel povinnost při bezprostředně hrozící ekologické újmě provést nezbytná preventivní opatření.
2. **Zásada „znečišťovatel platí“**, dle které veškeré náklady spojené s nápravou vzniklé ekologické újmy nese provozovatel, tedy původce ekologické újmy.
3. **Zásada naturální restituce**, kdy zákon upřednostňuje nápravná opatření před peněžitými sankcemi za již vzniklou ekologickou újmu.

JAKÝCH SUBJEKTŮ SE TENTO ZÁKON TÝKÁ

Jednak jsou to všechny podnikatelské subjekty – tzv. provozovatelé (tedy právnické nebo fyzické osoby) jejichž provozní činnost (bez ohledu na její soukromou či veřejnou povahu a bez ohledu na její ziskový či neziskový charakter) může vést ke vzniku ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících ptáků, planě rostoucích rostlin a na přírodních stanovištích.

Druhým okruhem jsou pak podnikatelské subjekty zabývající se činností podle jednotlivých bodů přílohy č. 1 k tomuto zákonu, např. zařízení, která pro svoji provozní činnost potřebují integrované povolení dle zákona č. 76/2002 Sb., dále subjekty s povolením k vypouštění

odpadních vod, subjekty s povolením k odběru povrchových vod, subjekty zacházející se závadnými nebo nebezpečnými chemickými látkami, subjekty nakládající s GMO nebo subjekty v oblasti odpadového hospodářství apod.

CO JE TO EKOLOGICKÁ ÚJMA?

Ekologickou újmou se rozumí nepříznivá měřitelná změna přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, která se může projevit přímo nebo nepřímo; jedná se o změnu na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin, dále na podzemních nebo povrchových vodách včetně přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod nebo na půdě.

POVINNOSTI PROVOZOVATELE

Provozovatel, vykonávající provozní činnost uvedenou v příloze č. 1 k zákonu o ekologické újmě, je povinen předcházet vzniku ekologické újmy, přijímat preventivní a nápravná opatření a nést všechny s tím související náklady. Tyto náklady však provozovatel nenese, jestliže provedl preventivní i nápravná opatření a prokáže, že ekologická újma

- a) byla způsobena třetí osobou a došlo k ní i přesto, že byla přijata vhodná bezpečnostní opatření, nebo
- b) je důsledkem splnění rozhodnutí nebo jiného závazného aktu orgánu veřejné správy a nejedná se o rozhodnutí nebo akty vydané k odstranění nebo zmírnění emisí nebo událostí způsobených provozní činností provozovatele.

FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Provozovatelé, kteří vykonávají provozní činnost uvedenou v příloze č. 1 k tomuto zákonu jsou povinni zabezpečit finanční zajištění k úhradě nákladů na preventivní nebo nápravná opatření a to nejpozději do 1.1. 2013. Zákon stejně jako transponovaná směrnice předpokládají, že po roce 2010 začnou evropské bankovní instituty nabízet speciální programy pro ekologické pojištění podnikatelů. Finanční zajištění však není povinen zabezpečit ten provozovatel, který prokáže na základě hodnocení rizik, že svojí provozní činností nezpůsobí ekologickou újmu přesahující 20.000.000,- Kč nebo je registrován v Programu EMAS či vlastní ekologickou certifikaci.

SANKCE

Provozovatel, který neprovede preventivní nebo nápravná opatření dle zákona o ekologické újmě může být uložena pokuta až do výše 5.000.000,- Kč. Provozovatel, který nesdělí příslušnému státnímu orgánu informace o všech důležitých okolnostech bezprostřední hrozby nebo vzniku ekologické újmy nebo vykonává provozní činnost uvedenou v příloze č. 1 k tomuto zákonu bez finančního zajištění se dopouští správního deliktu, ze který může hrozit pokuta až do výše 1.000.000,- Kč.